

CRNA GORA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI MEĐUNARODNIH DONATORSKIH PROJEKATA U OBLASTI ŠUMARSTVA - 2008.

Crna Gora

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

IZVJEŠTAJ

O REALIZACIJI MEĐUNARODNIH DONATORSKIH PROJEKATA U OBLASTI ŠUMARSTVA - 2008.

UVOD

Šumarstvo kao privredna djelatnost u Crnoj Gori predstavlja značajan segment razvoja nacionalne ekonomije i u gotovo svim strateškim razvojnim projektima zauzima značajno mjesto. Poznato je da je ta djelatnost u proteklom periodu prošla kroz značajne izazove koji su se prvenstveno ogledali u cilju da se implementiraju najbolje prakse upravljanja šumama.

Jedan značajan dio obaveza na tom planu je realizovan, kao što su pristip značajnim Evropskim institucijama iskazan kroz članstvo u Evropskom šumarskom institutu, potom implementaciji potpisane Deklaracije o zaštiti Evropskih šuma, implementaciji Geografsko Informacionog sistema u šumarstvu, poboljšane metodologije planiranja u šumarstvu, uspostavljanje novih zaštićenih oblasti kao preduslov za uvođenje Nature 2000, razvoja sjemenske i rasadničke proizvodnje, privatizacije preduzeća iz oblasti šumarstva i drvoprerade i sl.

U tom smislu, u cilju poboljšanja i unaprjeđenja stanja u oblasti šumarstva, kao i sprovođenja procesa približavanja evropskim standardima, u prethodnom periodu sprovedene su reforme realizovane kroz brojne projekte.

Zajednički cilj svih ovih projekata bio je, da se omogući Crnoj Gori da u procesu ratifikacije brojnih međunarodnih konvencija, prilagodi svoje zakonodavstvo, ekonomiju i društvo evropskim standardima.

Bitan dio prilagođavanja je uspostavljanje efikasnih zakonskih i institucionalnih struktura, kojima će Crna Gora ispuniti svoje obaveze kao buduća članica i doprinijeti zajedničkim ciljevima EU, i sprovede restrukturiranje nacionalne ekonomije s ciljem da ona bude konkurentna na zajedničkom tržištu Evrope.

Kao prvi korak ka reformi šumarskog sektora je uspostavljanje procesa Nacionalnog šumarskog programa u Crnoj Gori koji treba da obuhvati:

- razvoj Nacionalne šumarske politike;
- razvoj zakonodavstva u šumarstvu i lovstvu;
- izradu Programa razvoja šumarskog sektora (strategije i budžeta);
- učestalo participatorno praćenje (monitoring) implementacije programa;
- reformu državnih institucija i službi u sektoru šumarstva;
- izgradnju ljudskih kapaciteta na svim nivoima;
- podršku u uspostavljanju održivog privatnog sektora u šumarstvu.

Nedavno usvojena Nacionalna politika upravljanja šumama i šumskim zemljištima je prvi korak u procesu Nacionalnog šumarskog programa za Crnu Goru, a osnovu za nju stvaraju zakon o šumama i uspješno ostvareni Program sanacije šumarstva i drvoprerade iz 2003. godine. Na osnovu provedenih reformi postignuta je uspješna privatizacija šumarstva i drvoprerade kojom počinje novi ciklus

investicija i koji omogućava buduću konkurentnost drvnih proizvoda iz Crne Gore na evropskom tržištu.

Institucionalnom reformom oformljena je Uprava za šume kao javni servis sektora šumarstva koja je u procesu osposobljavanja za ispunjavanje javnog interesa na području šuma i šumarstva. Pored toga, trećina površine šuma u zemlji je u privatnom vlasništvu, što daje osnov za razvoj preduzetništva u ruralnim područjima i uspostavlja novi odnos između privatnog i javnog interesa u šumama.

U prethodnom periodu sektor šumarstva napravio je značajne iskorake, što je za krajnji cilj imalo pozitivan trend u gotovo svim aktivnostima, počevši od: smanjenja bespravnih sječa, kvalitetnijeg planiranja, revitalizovane rasadničke proizvodnje, efikasnijih privrednih subjekata i u šumarstvu i drvoprerađivačkom, koji su u ostvarili značajno veće finansijske efekte u odnosu na prethodni period i izvršili nova upošljavanja i osposobljavanja ljudstva.

Dajemo pregled međunarodnih Projekata koji se realizuju u sektoru šumarstva.

I. Fodemo projekat „Razvoj šumarstva u Crnoj Gori“

Projekat je rezultat Bilateralnog sporazuma Vlada Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburga

Projekat je započet je u februaru mjesecu 2003.godine sa rokom trajanja 3 godine, odnosno do februara 2006.godine. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 3.136.000 €, od čega je učešće Vlade Luksemburga 80% ukupnog budžeta projekta (2.512.000 €), a finansijsko učešće Vlade RCG 20 % (624.000 €).

U toku je druga faza projekta sa budžetom od 4,3 mil.€ od čega je finansijsko učešće Vlade Luksemburga 3,5 mil. € a Vlade Crne Gore 0,8 mil. €.

Cilj ovog projekta bila je pomoć državnom šumarskom sektoru, od institucija koje se bave planiranjem i upravljanjem šumskim resursima preko razvoja sjemenske i rasadničarske proizvodnje pa sve do prerade i finalizacije drvnih proizvoda, uključujući i marketing u drvnoj industriji.

Kao najznačajniji domet ovog projekta u ovoj godini je podrška na finalizaciji dokumenta Nacionalne šumarske politike.

Šumarska politika je predstavljena i usvojena od strane

- a) Savjeta za održivi razvoj i
- b) Vlade Crne Gore u aprilu 2008. godine.

Većina ostalih aktivnosti započetih u 2008. godini bile su usmjerene na:

- dalji rad na razvijanju zakonskog okvira (izrada nacrtu novog zakona);
- kao podrška Upravi za šume uz pomoć međunarodnih eksperata pripremljena je opširna tenderska dokumentacija za potrebe upravljanja dugoročnim ugovorima za korišćenje šuma;
- urađena je Strategija za buduću realizaciju planiranja gazdovanja u šumarstvu, kojim se u obzir uzima očekivani obim posla, kao i postojeći institucionalni mandati i kapaciteti;
- pokrenut je proces nabavke određene opreme (opreme za geografsko pozicioniranje za Upravu za šume i sl.);

PROGRES OSTVAREN U REALIZACIJI PROJEKTNIH ZADATAKA I AKTIVNOSTI¹

Rezultat 1

Proces formulisanja Nacionalnog šumarskog programa (NŠProg) je završen.

Na osnovu realizacije pojedinih aktivnosti otvaraju se brojne obaveze koje se moraju realizovati u preciziranim termin rokovima.

ZADATAK 1

Pomoć u pripremi, izradi i realizaciji procesa NŠP

Aktivnost 1 Uraditi preliminarne studije i inventuru

Urađen je nacrt opisa projektnog zadatka, predstavljen je i usvojen od Ministarstva i Upravi za šume. Studije treba da budu završene u prvoj polovini 2009. godine.

Aktivnost 2 Pomoć konsultativnom procesu izrade Nacionalne šumarske politike (NŠPol)

Nacrt Šumarske politike je dostavljen Savjetu za održivi razvoj 22. aprila, 2008. godine prije nego što ga je Vlada konačno usvojila 24. aprila.

Finalna verzija dokumenta na crnogorskom i engleskom jeziku su objavljene. Pripremljena je „popularna“ verzija politike za širu javnost sa jednostavnim predstavljanjem ključnih elemenata politike.

Aktivnost 3 Podrška upravljanju promjenama koje su uvedene procesom NŠProg

Dugoročni ugovori za korišćenje šuma (koncesije): podršku započetog procesa rada u ovoj oblasti smo imali od 1 međunarodnog konsultanta i 1 lokalnog konsultanta za pravna pitanja, u oblasti zakonskog okvira (nacrt standardnog ugovora) za upravljanje dugoročnim ugovorima za korišćenje šuma.

Nacrt standardnog ugovora koji potpisuju korisnici koncesija i Uprava za šume je urađen i predstavljen je Vladi u aprilu mjesecu. Ovaj model dobrim dijelom je zasnovan na modelu koji se koristio kod dugoročnog ugovora koji je potpisan sa Kompanijom „Vektra-Jakić“ 2007. godine, ali uz određena poboljšanja vezana za jasnije predstavljena prava i obaveza koncesionara.

Tender za dodjeljivanje dugoročnih ugovora za korišćenje šuma je završen 10. juna. Predstavnici projekta (Međunarodni i Nacionalni kordinator) bili su članovi Komisije za praćenje procesa otvaranja ponuda.

¹ Sve planirane, realizovane aktivnosti i izvještaji u okviru ovog projekta su dostupni na portalu www.fodemo.com

Dodatne aktivnosti su takođe realizovane u pravcu davanja preporuke Ministarstvu u oblasti angažovanja službenika, koji su potrebno za realizaciju nove politike. Pripremljena je detaljna tabela sa procjenom obima posla svakog službenika, na osnovu nacрта opisa posla i opisa projektnog zadatka.

Rezultat 2

Neophodni instrumenti za uspostavljanje održivog gazdovanja šumama u Crnoj Gori su identifikovani i predložene mjere za njihovu implementaciju.

ZADATAK 2

Pomoć u pripremi, finalizaciji i uspostavljanju instrumenata održivog gazdovanja šumama

Aktivnost 1 Finalizacija novih instrumenata gazdovanja državnim šumama

Zbog ograničenja identifikovanih kod izrade planova gazdovanja šumama (PGŠ) tokom prve godine rada FODEMO projekta pristupilo se izradi detaljne strategije za prevazilaženje utvrđenih ograničenja.

Tokom drugog kvartala, međunarodni eksperti su sprovedi analizu završnog tehničkog posla i finalizovali su dokumentaciju koja je bila nepotpuna, ili koja je bila u procesu razmatranja.

Ovim aktivnostima jasnije se definiše institucionalno uređenje, kadrovski i finansijski resursi potrebni za efikasno funkcionisanje Ministarstva i Uprave za šume.

Aktivnost 2 Obuka relevantnih aktera u šumarstvu u oblasti primjene novog pristupa planiranja

Jedinica za monitoring iz Ministarstva je pružila obuku izvođačima radova na inventuri šuma sa kojima je Uprava za šume sklopila ugovore – obzirom da počinju sa novim radom na terenu na PGŠ.

Aktivnost 3 Uspostavljanje sistema monitoringa i kontrole putem šumarskog informacionog sistema ŠIS-a

Tokom četvrtog kvartala, konsultantski tim Uprave za šume je finalizovao predlog projekta šumarskog informacionog sistema i dostavio ga projektu i Ministarstvu na upoznavanje i davanje podrške.

Ministarstvo, FODEMO, SNV i UNDP-GIS projekat, dali su predlog da se utvrdi jasna struktura koja bi od samog početka usmjeravala razvoj ŠIS-a počevši od – utvrđivanja jasnih ciljeva projekta, angažovanje eksperata, koordinacija opredjeljivanja Vladinih i projektnih sredstava za razvoj ŠIS-a i monitoring realizacije projekta.

Kako je predloženo, FODEMO je prihvatio da već u ovom kvartalu angažuje međunarodne eksperte koji će izvršiti analizu poslovnih procesa Uprave za šume i završiti funkcionalnu analizu u Ministarstvu i Upravi za šume, čime bi se utvrdilo gdje treba uskladiti poslovne procese i funkcije državnih šumarskih institucija u

cilju realizacije zadataka nove šumarske politike i da bi se ostvarila veća efikasnost sa ograničenim kadrovskim i finansijskim resursima.

Ishodi ovih ekspertskih usluga će uticati na novi Zakon o šumama i na koncept strukture ŠIS-a u cilju zadovoljavanja jasno definisanog modela poslovanja i informativnih potreba državnih institucija u čijem resoru je oblast šumarstva.

ZADATAK 3

Jačanje kapaciteta partnera u šumarstvu

Aktivnost 1 Obezbjedivanje usklađene opreme svim područnim jedinicama Uprave za šume za potrebe primjene novog pristupa

Tender za diferencijalni sistem geografskog pozicioniranja (DGPS) je raspisan u drugom kvartalu 2008. i dobijene su dvije ponude.

Iako su obje ponude bile odgovarajuće sa formalnog aspekta, još nije potvrđeno da tehničke funkcije opreme koje garantuju dobavljači dvije predložene jedinice, zadovoljavaju tehničke specifikacije date u tenderskoj dokumentaciji. Predloženo je da se obje jedinice podvrgnu daljoj verifikaciji putem terenskog testiranja prije donošenja konačne odluke o nabavci.

Uprava za šume, Inspekcija i jedinica za monitoring su dostavile FODEMO projektu dodatne liste opreme i one se razvrstavaju u tendere za nabavku opreme.

Aktivnost 2 Podrška područnim jedinicama Uprave za šume i Šumarske inspekcije

FODEMO je uspostavio tijesnu vezu sa inicijativom Svjetske Banke za efikasnije sprovođenje Zakona o šumama kako bi se bolje upoznao sa postojećim slabostima u sistemu supervizije i evidentiranja sječe u državnim i privatnim šumama.

Finansijski je podržana studija o nelegalnim sječama u Crnoj Gori i podržava se izrada Nacionalnog akcionog plana borbe protiv bespravničkih sječama čiji Nacrt treba da se dostavi Vladi na razmatranje u februaru mjesecu 2009. godine.

Rezultat 3

Pokrenute su mjere podrške usmjerene prema Upravi za šume za poboljšanje obnavljanja šuma u Crnoj Gori

ZADATAK 4

Usvajanje i realizacija konkretnih mjera podrške usmjerenih za obnovu šuma

Aktivnost 1 Poboljšanje procesa sakupljanja šumskog sjemena

Održane su terenske obuke sa osobljem Uprave za šume vezane za ove aktivnosti. U toku je aktivnost izrade priručnika za sjemneske sastojine.

Aktivnosti planirane za sledeći kvartal

Aktivnost 1 Podrška upravljanju promjenama koje je pokrenuo proces NŠProg

- Pokretanje Savjeta za koordinaciju i sekretarijata za Nacionalni šumarski program.
- Finalizovanje aktivnosti vezanih za rad Komisije za zakon,
- Pokretanje analize poslovnih procesa i funkcionalne analize državnih šumarskih ustanova.

Aktivnost 2 Finalizacija novih instrumenata gazdovanja za državne šume

- Angažman međunarodnih eksperata za završetak posla na opisu šumskorazvojnih tipova i standardnih pravila gazdovanja šumama.

Aktivnost 3 Usklađivanje instrumenata gazdovanja šumama za potrebe organizacija privatnih vlasnika šuma

- Izvršiće se pregled nacрта instrumenata za gazdovanje šumama sa predstavnicima organizacija privatnih vlasnika šuma (u saradnji sa SNV-om).

Aktivnost 4 Obuka relevantnih aktera u šumarstvu u oblasti primjene novog pristupa planiranja

- Pripremiće se program obuke za sledeću godinu

Aktivnost 5 Uspostavljanje sistema monitoringa i kontrole putem šumarskog informacionog sistema

- Angažovaće se međunarodni eksperti za pripremu koncepta šumarskog informacionog sistema u tijesnoj saradnji sa Ministarstvom, Upravom za šume i UNDP GIS jedinicom.

II. Projekat: „Turizam zasnovan na prirodnoj baštini“

Projekat se realizuje sa norveškom šumarskom grupom - NFG

Ovaj projekat se zasniva na partnerstvu između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprave za šume CG i Norveške šumarske grupe (NFG), kao i na proaktivnoj saradnji sa drugim relevantnim ministarstvima, turističkim organizacijama, lokalnim upravama, preduzetnicima i domaćinstvima iz lokalnih zajednica koje su zainteresovane za pokretanje biznisa u lovnom turizmu.

Projekat ima za **opšti cilj** povećanje prihoda od održivog multifunkcionalnog korišćenja šumskih prostora kroz djelatnost lovno turizma uz otvaranje novih radnih mjesta.

Glavni cilj projekta je uspostavljanje turističke ponude na bazi očuvane prirode, koje će postojeći i novi partneri/preduzetnici uključiti u svoje programe i usluge.

Pored razvoja turizma zasnovanog na prirodnim resursima, projekat predstavlja svojevrsnu podršku sektoru lovstva i šumarstva kroz razvoj lovne legislative, jačanju administrativnih kapaciteta u gazdovanju divljom faunom.

Program je finansiran od strane Vlade Norveške - Ministarstva spoljnih poslova sa budžetom od 180.000€.

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

Aktivnost 1 Lovna legislativa

Asistiranje u razvoju nove lovne legislative i podzakonskih akata. Ova aktivnost treba da omogući da se Zakon o divljači i lovstvu u potpunosti uskladi sa opštim zahtjevima modernog gazdovanja divljom faunom i lovstvom u Evropi.

Aktivnost 2 Lovna administracija

Asistiraće se pri razvoju odgovarajuće organizacione strukture Lovačkog Saveza, kao i razvoju postojeće, kako bi se povećala efikasnost sektora i kvalitetno pratile aktivnosti relevantne za ovu legislativu.

Aktivnost 3 Gazdovanje divljom faunom

Asistiranje pri procjeni procedura gazdovanja sa divljači i programa za odstrjel najvažnijih lovnih vrsta u Crnoj Gori.

Aktivnost 4 Identifikovanje postojećih resursa i lokalnih partnera u lokalnim oblastima

Projekat je fokusiran na sjever Crne Gore i u sklopu toga definisaće se lokacije kao odgovarajuće destinacije za razvoj lovno turizma.

Aktivnost 5 Kratki trening kursevi za vodiče

Održavanje kratkih trening kurseva za vodiče u uspostavljenj test oblasti.

Aktivnost 6 Pakovanje turističkih proizvoda

Identifikovanje odgovarajućih turističkih proizvoda i aktivnosti kroz turističku uslugu koja može biti razvijena za različite grupe potrošača.

Aktivnost 7 Promocija i marketing

Asistiranje pri razvoju strategije za marketing i prodaju turističkih usluga iz oblasti lovnog turizma.

PREGLED REALIZACIJE PROJEKTNIH AKTIVNOSTI

Tokom projekta eksperti Norveške šumarske grupe pet puta su posjetili Crnu Goru, kako bi se sastali sa partnerima na projektu. Organizovani su brojni sastanci sa nacionalnom i lokalnom Turističkom organizacijom iz Pljevalja, preduzetnicima koji pružaju usluge iz sektora turizma, kao i sa predstavnicima lokalne zajednice koji su zainteresovani za inicijative u ovom pravcu.

Rezultat 1

Podrška na izradi Lovne legislative

U okviru ovih aktivnosti eksperti iz NFG u saradnji sa Komisijom ministarstva su dali neposredan doprinos za poboljšanje Zakona o divljači i lovstvu. Dobijeni komentari i sugestije su ugrađene u novi zakon a njihova razrada će biti u pratećim podzakonskim aktima.

Takođe, pripremljene su registracione forme za praćenje divljači prema ustanovljenim najboljim evropskim praksama, zatim izrađeno uputstvo za registraciju vukova, kao i druge forme neophodne za lovnju statistiku.

Rezultat 2

Organizovane radionice o divljači i lovstvu u Podgorici i NP „Biogradska gora“

U saradnji sa Lovačkim savezom Crne Gore organizovane su radionice u Podgorici i u NP „Biogradska gora“ na teme: «Gazdovanje divljači» i «Lovna administracija». Preko 50 učesnika (predstavnicu korisnika lovišta) sa sjevera Crne Gore bili su u prilici da razmijene iskustva o sprovođenju programa razvoja lovstva, planovima odstrijela lovnih vrsta, o dinamici razvoja populacija divljači, lovnju statistici, inspekcijskom nadzoru i sl.

Rezultat 3

Organizovana obuka za pružaoce turističkih usluga

U Pljevljima je organizovana četvorodnevna obuka za postojeće i potencijalne pružaoce turističkih usluga. Obuka se sastojala iz dva aspekta. Prvi je predstavljao kratak kurs engleskog jezika za potrebe pružaoce turističkih usluga, dok

se drugi aspekt bavio praktičnim pitanjima iz oblasti lovnog turizma i ugostiteljstva.

Kurs engleskog jezika održan je u okviru šireg programa „Super domaćin“, čiji je autor dr Branko Miljević, dekan **Algonquin College-a**, Međunarodnog fakulteta za hotelijerstvo i turizam iz Kanade, sa odjeljenjem u Miločeru. Nakon teorijskog dijela kursa, učesnici su učestvovali u praktičnim simulacijama biciklističke i pješačke ture, jahanja i organizacije lova na divlju svinju.

Rezultat 4

Pripremljen je priručnik za lovne vodiče

Lovci Crne Gore koji namjeravaju da se bave lovnim turizmom sada mogu koristiti priručnik za lovne vodiče, kako bi se doprinijelo poboljšanju pružanja usluga u oblasti lovnog turizma.

Rezultat 5

Grupa turista iz Norveške boravila na sjeveru Crne Gore

Turisti iz Norveške (njih deset) posjetili su prirodne i kulturno-istorijske spomenike u opštini Pljevlja. Gosti su bili smješteni u Kosanici gdje su imali organizovanu biciklističku turu i hranu u seoskom domaćinstvu. U toku posjete Kosanici zahvaljujući ovom projektu realizovana je i jedna humanitarna akcija za jednu osobu sa invaliditetom sa ovog područja.

Tokom boravka u Crnoj Gori, obišli su još Biogradsku goru, područje Nacionalnog parka "Durmitor"- dio kanjona Tare, selo Bosaču, Malu Crnu Goru, Sušicu, Nedajno i Plužine, gdje je organizovana vožnja Pivskim jezerom, i posjeta Pivskom manastiru.

Za proljeće 2009. godine zakazane nove grupe turista ovim prostorima.

Rezultat 6

Grupa lovaca iz Norveške boravila u pljevaljskom lovištu

Lovačko društvo "Pljevlja" ugostilo je prvu grupu norveških lovaca - njih šest u svom lovištu u Lovu na divlju svinju koji je organizovan u Šulama.

U narednom periodu očekuje se posjeta još grupa lovaca sa prostora Norveške.

Rezultat 7

Promotivne aktivnosti vezane za projekat i pljevaljsku opštinu

U pripremi je web portal www.visit-pljevlja.com na kojoj će biti objavljene relevantne informacije o projektu i učešću norveških partnera i turista u testiranju novog lokalnog turističkog proizvoda.

U Norveškoj štampi objavljen je članak o projektu «Turizam zasnovan na prirodnoj baštini» i prikazana Crna Gora kao veoma atraktivna destinacija za posjete.

III. Projekat: „Razvoj elemenata nacionalnog šumarskog programa“

Projekat se realizuje sa Holandskom razvojnom organizacijom SNV

Projekat se zasniva na partnerstvu između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i SNV koji je započeo 2005. godine aktivnostima na izradi Nacionalne šumarske politike.

ZADATAK 1

Podržati Generalni koncept Nacionalnog Šumarskog Programa

Aktivnost1

Pripremljen je Koncept **Strategije** razvoja sektora šumarstva

Rezultat 1

Izabrane su studije koje će se raditi i obezbijedena su sredstva za njihovu implementaciju kao podrška razvoju sektora (Funkcionalna analiza Uprave za šume i potreba za edukacijom osoblja; Studija finansiranja privatnih šuma)

ZADATAK 2

Razvoj novog Zakona o šumama (ZoŠ)

Aktivnost 2

- Priprema pred-nacrta ZoŠ
- Savjetodavni rad u podršci Komisije za ZoŠ
- Tehnička podrška javnim raspravama o nacrtu ZoŠ
- Revizija finalnog nacrtu ZoŠ

Rezultat 2

Finalizovane aktivnosti oko izrade pred-nacrta novog Zakona o šumama

ZADATAK 3

Razvoj sistema šumarskog planiranja – dio za privatne šume (opštinski nivo i nivo šumskog posjeda)

Aktivnost 3

Izrada Studije

Rezultat 3

Održana tematska radionica između različitih zainteresovanih strana gdje su razjašnjene uloge i odgovornosti svih aktera uključenih u ovaj projekat.

ZADATAK 4

Razvoj šumarskog informacionog sistema – dio za privatne šume

Aktivnost 4

Izrada Studije (aktivnost u toku).

ZADATAK 5

Unapređenje javnog šumarskog institucionalnog/organizacionog okvira i jačanja kadrovskih kapaciteta (naročito savjetodavne službe)

Aktivnost 5

Izrada Studije

Rezultat 5

Održani seminari »Metode participacije u šumarstvu« i »Metode savjetovanja u šumarstvu« za oko 50 učesnika

ZADATAK 6

Unapređenje organizacije privatnog sektora u oblasti šumarstva i kadrovskih kapaciteta

Aktivnost 6

Edukacija i trening (instruktora i vlasnika šuma)

Rezultat 6

Studijska posjeta Sloveniji za 15 osoba na ovu temu biće organizovana u periodu od 14-18 decembra ove godine.

Aktivnosti u pripremi

1. Promocija **lanca korišćenja ostalih šumskih proizvoda** (gljive, ljekobilje, šumsko voće)
2. **Promocija poslovnih aktivnosti u privatnom sektoru šumarstva i ruralnog razvoja** (razvoj malih i srednjih preduzeća)

IV. Projekat: „Geografsko informacioni sistem u šumarstvu“

Projekat se realizuje sa UNDP kancelarijom u Podgorici

Uvodjenjem Geografskog Informacionog Sistema (GIS) – prostorne baze podataka, u oblasti šumarstva omogućiće se brz i jednostavan pristup svim relevantnim informacijama (stanje šuma, planski dokumenti, tekući status izvodjenja radova i sl.) kako bi svi učesnici u procesu odlučivanja mogli imati jasnu, brzu i preciznu informaciju na osnovu koje se mogu donositi odluke. Projekat se realizuje u saradnji sa UNDP, koji je za ovaj projekat otvorio Kancelariju za GIS. Projekat finansijski podržavaju Vlade Finske i Japana.

Projekat se realizuje u dvije faze.

Aktivnost 1

Prva faza je započeta u maju mjesecu 2005.godine. Budžet I faze iznosi 550.000 €. Uglavnom je bio fokusiran na tehničke aspekte i obuku jedinice za monitoring i planiranje pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Ova jedinica sastoji se od pet članova koji imaju kontrolnu funkciju u procesu planiranja. Kako bi obuka bila adekvatno sprovedena ona je sjedinjena sa procesom uvođenja poboljsane metodologije za premjer u šumarstvu (dio FODEMO projekta) i u potpunosti je završena na primjeru test oblasti Mušovica Rijeka u oblasti područne jedinice Kolašin. Prva faza je završena u februaru 2006. godine.

Rezultat 1

U I fazi realizovane su sledeće aktivnosti:

- formirana je jedinica od postojećeg inžinjskog kadra pri ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za rad na ovom operativnom sistemu;

- nabavljena je i instalirana kompjuterska oprema i softverski sistem koji predstavljaju najsavremenije alatke za rad u okviru ovog sistema;
- izvršena je obuka za rad na softveru, posebno u dijelu georeferenciranja karata, korišćenja GIS softvera i digitalne izrade karata;
- nabavljen je satelitski snimak Crne Gore, koji je upotrijebljen za preklapanje podataka sa podacima iz postojećih karata i za izradu novih karata;
- u digitalnoj formi isporučeno sedam mapa gazdinskih jedinica sa rasterom tačaka za potrebe planiranja gazdovanja šumama;

Aktivnost 2

Druga faza projekta obuhvatila je proširivanje aktivnosti iz I faze i proširila se na Upravu za šume i njene područne jedinice, koje po sistemu nadležnosti obavljaju poslove gazdovanja šumama i vođenja informacionog sistema u šumarstvu, u cilju automatizacije procesa inventure, planiranja i vođenja evidencija.

Rezultat 2

Za korišćenje GIS-a u poboljšanom sistemu upravljanja šumama u toku 2008. godine obučeno trideset osoba iz Uprave za šume, četiri osobe iz jedinice za monitoring i dvije osobe iz Instituta za šumarstvo.

U toku obuke, od strane učesnika obuke, iscrtane su u digitalniom obliku karte sa granicom teritorije sa kojom gazduje Uprava za šume.

Osim ovih aktivnosti podržane su i aktivnosti na smanjenju bespravne sječe putem obezbjeđenja satelitskih snimaka ugroženih površina.

V. Projekti koji se fokusiraju na borbu protiv bespravnih sječa

1. Projekat Svjetske Banke koji razvija i implementira Nacionalne Akcione Planove na poboljšanju upravljanja šumama i kontroli bespravne sječe u zemljama Evrope i Sjeverne Azije - ECA

U novembru 2005 godine u St. Petersburgu usvojena je Ministarska Deklaracija o Primjeni I Upravljanju Zakona o Šumama za Evropu i Sjevernu Aziju (ENA-FLEG). Vlade 44 zemlje su se obavezale da će izraditi i razviti nacionalne akcione planove protiv bespravnih sječa kao svoj veliki prioritet u gazdovanju šumama.

Svjetska Banka finansira projekat kojim pomaže razvoj takvih planova u odabranim ECA zemljama.

Crna Gora po tom osnovu dobila je mogućnost da koristi sredstva Svjetske Banke za izradu i razvoj Nacionalnog akcionog plana borbe protiv bespravnih sječa.

Budžet projekta je cca 200.000€. Sredstva su obezbijeđena kao grant.

Projekat ima dva glavna cilja:

- 1) Formulisanje Nacionalnog Akcionog Plana (NAP-a) u Crnoj Gori.
- 2) Izgradnju institucionalnih kapaciteta

Razultat1

Izrađena je osnovna i terenska studija koja je sada u fazi usaglašavanja a u finalnoj fazi je priprema NAP-a koji Vladi Crne Gore treba da bude predstavljen u februaru mjesecu 2009. godine.

2. Projekat koji se realizuje sa OSCE misijom u Crnoj Gori pod nazivom "Zaštitimo Crnogorske Šume"

Opšti cilj projekta je pružanje pomoći u zaustavljanju bespravne sječe I trgovine građom koja je proizvod bespravne sječe.

Ovaj cilj treba ostvariti jačanjem institucionalnih I tehničkih kapaciteta I jačanjem među institucionalne saradnje definisanjem njihovih nadležnosti I odgovornosti na jasniji način.

Budžet projekta je 38.000€.

Kao glavni akteri ovog projekta prepoznate su sljedeće institucije: Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva I Vodoprivrede (MPŠVP), Uprava za Šume, Uprava Policije, Uprava Carina, Nacionalni Parkovi Crne Gore, i ekološke NVO. Kada je započeta realizacija, I na osnovu predloga I inputa od predstavnika gore

pomenutih tijela, uključeni su i drugi relevantni akteri – među njima visoki predstavnici sudske vlasti (Vrhovni Sud, Viši Sudovi u Podgorici i Bijelom Polju, Državni Tužilac), Ministarstvo Turizma i Zaštite Životne Sredine, Ministarstvo za Ekonomski Razvoj.

Projekat je prvobitno predvidio aktivnosti orjentisane ka poboljšanju dijaloga među partnerima, institucionalnu izgradnju kapaciteta i podizanje opšte svijesti svijesti o očuvanju šuma. Međutim, u toku realizacije, prepoznata je potreba da se institucionalizuje saradnja od strane svih relevantnih aktera i odlučeno je da prva faza bude posvećena formulisanju memoranduma o Saradnji koji bi poslužio u tu svrhu.

Razultat2

Između pomenutih aktera potpisan Memorandum u novembru 2007. godine kojim se jasnije preciziraju obaveze u zajedničkoj akciji na suzbijanju bespravnih sječa.

3. Sa NVO Zeleni Crne Gore realizuje se projekat „Zeleni Telefon za Zelene Šume“

Projekat finansira Ambasada SAD u Podgorici. Opšti cilj je podizanje svijesti građanja i njihovo aktivno uključivanje u rješavanje i izvještavanje o bespravnim sječama i šumskim požarima. Trajanje projekta je od 1. oktobra 2007 - 1. novembra 2008. sa mogućnošću produženja.

Budžet projekta je 15.000€.

Razultat3

Uspostavljen Zeleni telefon (068 / 76 86 96) tako da se uz garantovanje anonimnosti može dati obavještenje o devastaciji šuma i dobiti povratne informacije o aktivnostima koje se tiču sprječavanja tog događaja.

Napravljen je i emitovan na svim domaćim televizijama edukativni spot na tu temu.

VI. Projekat jačanja kadrovskih potencijala i ekonomije u šumarstvu (FOPER projekat)

Projekat finansijski podržava Vlada Finske, a implementira ga Evropski šumarski institut (EFI) iz Joensuu. Projekat je regionalnog karaktera i realizuje na prostoru Zapadnog Balkana.

Svrha ovog projekta je kadrovsko osposobljavanje zaposlenih u šumarstvu, prevashodno u dijelu ekonomije i menadžmenta, kroz dva nivoa obrazovanja:

- master studije, koje će se održavati na Šumarskim fakultetima u Beogradu, Sarajevu, Skoplju i Tirani.
- stručno osposobljavanje i edukacija organizovanjem seminara i stručnih radionica.

Crna Gora je, kao članica EFI-a, od početka projekta (januar 2006.godine) aktivno uključena u projekat i ima svoje predstavnike u Upravnom odboru projekta i Radnoj grupi za implementaciju projekta.

Razultat1

Master studije ove godine na ovom programu uspješno okončao jedan kandidat iz Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

UMJESTO ZAKLJUČKA

- Međunarodni projekti koje se realizuju u sektoru šumarstva su značajna pomoć Crnoj Gori u smislu usklađivanja sopstvenih potreba sa potrebama koje su definisane u novoj Šumarskoj politici a koja je usaglašena sa promovisanom politikom EU u ovom sektoru.
- Svi zadatci u navedenim projektima su definisani sa jasnom strategijom i institucionalnom postavkom za realizaciju, čime je omogućena njihova valjana evaluacija. Kao rezultat tako osmišljenog procesa gotovo svi međunarodni projekti se uspješno realizuju u ovom sektoru i dobili su od donatora dodatne budžete tako da se podrška sektoru nastavlja i u budućnosti.
- Obezbijeđena je redovna koordinacija između resornog Ministarstva i svih donatora koji rade u sektoru šumarstva čime je omogućena adekvatna transparentnost vezana za organizaciju, finansiranje i realizaciji složenog Nacionalnog šumarskog programa.
- Sve naprijed iznijeto ukazuje da će se i u budućnosti u sektoru šumarstva bilježiti pozitivan trend i rast proizvodnje u svim segmentima ovog složenog reprojekta.
- Iskazujemo zahvalnost međunarodnim donatorima koji su obezbijedili kontinuiranu podršku sektoru šumarstva u realizaciji veoma zahtjevnih reformi.